

Ἐγκώμιο στὸν Μέγα Βασίλειο

Ἄσίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου

Στρέψτε τὰ αὐτιά σας σ' ἐμένα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί· θὰ σᾶς διηγηθῶ μιὰ ὠραιότατη διήγηση. Διότι εἶναι σωστὸ νὰ κρύβει κανεὶς τὶς ἀποφάσεις τῶν βασιλέων, εἶναι ὅμως καλὸ νὰ ἀποκαλύπτει τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος μὲ ἀφορμὴ τοῦς πιστοῦς δούλους του στηρίζει τοῦς ἀδύναμους, ἀπὸ τοῦς ὁποῖους πρῶτος εἶμαι ἐγώ. Ὑπάρχει λοιπὸν σ' ἐμένα ὁ πόθος νὰ ἀγγίξω γεγονότα πού ἔχουν συμβεῖ γιὰ τὴ θεραπεία τῆς ταλαίπωρης ψυχῆς μου. Θέλω νὰ βάλω σήμερα στὸν ἀργαλειὸ στημόνι ἀπὸ τὸ ὠραῖο μαλλὶ τοῦ λογικοῦ προβάτου.

Ποθῶ νὰ ὑφάνω κεντημένο χιτῶνα ἀπὸ τὸ μαλλὶ τῆς λογικῆς καὶ προσευχητικῆς γλώσσας. Διότι εἶδα κάποτε ἕνα κριάρι πού εἶχε ὠραία ἐμφάνιση καὶ πνευματικὰ κέρατα, τὰ ὁποῖα ἤχοῦσαν μὲ λόγια τοῦ Θεοῦ· καὶ

ἀφοῦ τὸ πλησίασα μὲ μεγάλη ἀγωνία, ἀφαίρεσα ἀπ' αὐτό ἀθόρυβα μιὰ μικρὴ τούφα.

Μὲ κυρίευσε ὅμως ἓνας ἀβάσταχτος φόβος, διότι ἀποτόλμησα τέτοιες φοβερὲς πράξεις, ἐπειδὴ δὲν ἤμουν συνετός.

Θέλετε λοιπὸν νὰ φανερώσω ποιὸ ἦταν αὐτὸ τὸ κριάρι πού ἦταν στολισμένο μὲ τόσο ὠραῖα χρώματα; Αὐτὸ τὸ κριάρι ἦταν ὁ σοφὸς καὶ πιστὸς Βασίλειος, ὁ ὁποῖος ἐπισκόπευσε στὴ χώρα τῶν Καππαδοκῶν καὶ κήρυξε στὴν πόλη τῶν Καισαρέων σωτήριες διδασκαλίες γιὰ ὅλη τὴν οἰκουμένη.

Ὁ Βασίλειος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀληθινὰ ἡ βάση τῶν ἀρετῶν, τὸ βιβλίον τῶν ἐπαίνων, ὁ βίος τῶν θαυμάτων· αὐτὸς πού βαδίζει μὲ τὴ σάρκα καὶ προχωρεῖ μὲ τὸ πνεῦμα· αὐτὸς πού ζεῖ μὲ τὰ γήινα καὶ ἔχει τὸ βλέμμα του στραμμένο στὰ οὐράνια· αὐτὸς πού εἶναι τὸ βηρύλλιον πληκτρο τῆς μυστικῆς κιθάρας, αὐτὸ πού ἔτερψε τὴ χορεία τῶν ἀγίων Ἀγγέλων· αὐτὸς πού εἶναι τὸ σταθερὸ ἀρνὶ τῆς μάνδρας τῆς ζωῆς, πού καταβρόχθισε τὸ χορτάρι τοῦ ἱεροῦ Πνεύματος· αὐτὸς πού εἶναι τὸ ἀρνὶ πού πήδησε ἀπὸ τὸν πόθο καὶ ἄρπαξε τὸ ἄνθος ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ τιμίου Σταυροῦ· αὐτὸς πού εἶναι τὸ παχνὶ τῶν δογμάτων, ἡ γλώσσα τῶν λόγων, τὸ βραβεῖον τῶν ὀρθῶν καὶ ὠφέλιμων νοημάτων· αὐτὸς πού βύθισε τὸν ἑαυτό του στὸ βυθὸ τῶν Γραφῶν καὶ ἀνέσυρε τὸ λαμπρὸ μαργαριτάρι· αὐτὸς πού εἶναι τὸ ὄριμον σταφύλι τῆς Θεϊκῆς κληματαριᾶς, πού ἀπὸ τὸν οὐρανὸ πῆρε τὴ Θεία γλυκύτητα· αὐτὸς πού εἶναι ἡ ὠραία μεμβράνη τῆς ἱερῆς σοφίας, στὴν ὁποία γράφηκαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τὰ Θεία χαράγματα· αὐτὸς πού εἶναι τὸ εὐφορο χωράφι τῆς οὐράνιας βασιλείας, τὸ ὁποῖο καρποφόρησε γιὰ τὸν Θεὸ καρπούς δικαιοσύνης· αὐτὸς πού εἶναι βουνὸ στολισμένο μὲ τὰ ἄνθη τῆς μυστικῆς τριανταφυλλιᾶς, πού ἡ εὐωδιὰ του ἔφθασε στὸν ἴδιον τὸν οὐρανὸ· αὐτὸς πού ἔψαλε ἐπάνω στὴ γῆ ἄσματα ἀρεστὰ στὸν Θεὸ καὶ πῆρε ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς στεφάνια εὐπρόσδεκτα· αὐτὸς πού

ἀντιλήφθηκε τὴ χάρη καὶ διακήρυξε, ὅπως ὁ Ἰώβ, τὴν ὁμολογία του στὸν Σωτήρα τῶν ὄλων, λέγοντας: «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ εἶναι αὐτὸ πού με δημιούργησε, καὶ ἡ ἔμπνευση τοῦ Παντοκράτορος εἶναι αὐτὴ πού με διδάσκει»· βεβαιώνοντας ὅτι με τὴν ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κήρυττε σὲ ὅλους τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

Ποθῶ ἀκόμη νὰ προσθέσω καὶ ἄλλη ὕφανση στὸ λόγο γιὰ τὰ ἐγκώμια, ὥστε με τὴν ἀπόλαυση καὶ με τὴν ἀνάμνηση τοῦ δίκαιου ἀνδρα νὰ βροῦμε στὶς προσευχὲς μας γνώση καὶ κατάνυξη. Πρέπει λοιπὸν νὰ πάρουμε στὰ χέρια μας τὴ σαΐτα τοῦ Πνεύματος καὶ νὰ τακτοποιοῦμε τὸ νῆμα τῶν νοημάτων μας. Ἐπειτα πρέπει νὰ ἐτοιμαζόμαστε γι' αὐτὴ τὴν ἐργασία ἔτσι., ὥστε νὰ κλείνουμε μέσα στὸ στημόνι καὶ τὸ ὑφάδι. Ἄν λοιπὸν κάποιος κλώσει αὐτὸ τὸ μαλλί με προσοχή, θὰ προσφέρει στολή ἀθανασίας σ' ἐκείνους πού ποθοῦν αὐτὴ τὴ στολή.

Τέτοιες εἶναι οἱ ἀπαρχὲς τοῦ μυστικοῦ θρέμματος· τέτοιες εἶναι οἱ σοδεῖες τοῦ ἁγίου κτήματος. Ἔτσι ἄφθονος ἦταν στὴ διδασκαλία, ὥστε νὰ ντύνει ὄσους τύχαινε νὰ εἶναι παρόντες. Ἦταν πνευματοφόρο κριάρι τοῦ κοπαδιοῦ τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖο ἀνθοῦσε μέσα στὸ ἔλεος τῆς λαμπρῆς Ἐκκλησίας· ἀπὸ τὴ μιὰ προσφέροντας ζεστασιὰ στοὺς φτωχοὺς με τὸ μαλλί του, ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὀδηγώντας σὲ κατάνυξη τοὺς πλούσιους με τὰ χτυπήματα τῶν κεράτων του. Καθὼς παρέμενε νύχτα καὶ μέρα στὰ ἴδια ἄδυστα, δέχθηκε τὴ Χάρη ἀπὸ τὸν οὐρανό. Γι' αὐτὸ καὶ κάθε μέρα βγάζοντας ἄφθονα ἄνθη ὡς πρὸς τὸ λόγο, ἀνανέωνε γιὰ τὶς ψυχὲς τὸν ἀναλλοίωτο στολισμό. Καὶ παρόλο πού μοίραζε τὸν ἑαυτό του στὸν καθένα χωριστά, δὲν ἀλαζονεύονταν γιὰ τὴν ποικιλία του.

Ἐπειδὴ λοιπὸν πλήθαινε στὰ ἄφθαρτα ἄνθη, ἐπειδὴ τρεφόταν με τοὺς ἁγίους κάλυκες, ἐπειδὴ ἔβρισκε ἀνάπαυση πάντοτε μέσα στὶς Γραφὲς καὶ ἀπὸ

αυτές έβροσκε άφθονο τὸ Θεϊκὸ χορτάρι, καὶ ἀπολάμβανε τὴ χλόη στὰ βροσκοτόπια τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας, καὶ εὐφραϊνόταν μέσα στὶς ἱερατικὲς αὐλές, γι' αὐτὸ καὶ ὁ λόγος του κυλοῦσε σὰν ποταμὸς, καὶ ἡ ἀρετὴ του προχωροῦσε σὰν τὰ κύματα τῆς Θάλασσας. Ἐκεῖ τρεφόταν μὲ Θεῖα νοήματα, καὶ ἐδῶ κήρυττε μὲ δυνατὴ φωνὴ ἀθάνατα λόγια· ἐκεῖ ἔτρωγε ἐνάρετα φαγητά, καὶ ἐδῶ διακήρυττε εὐπρόσδεκτα λόγια. Δὲν ἦταν δηλαδὴ ἡ τροφὴ του στρύχνος καὶ βάτος, ἀλλὰ ἦταν ρόδο καὶ κρίνο, κρόκος καὶ κιννάμωμο. Ἀκολουθοῦσε δηλαδὴ πίσω ἀπὸ τέτοιο χορτάρι, ἀρωματίζοντας τὴν τροφὴ του μὲ μυστικὰ βλαστάρια. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μαλλὶ του γίνονταν λαμπρό, καὶ ἦταν κατάλληλο γιὰ τὴν ὑφανση τῶν Θείων διδαγμάτων.

Καὶ γιὰ ποιὸ λόγὸ πρέπει νὰ λέω πολλὰ γι' αὐτὸ τὸ κριάρι, ὅπου ὁλόκληρο ἔγινε σκεῦος ἔτοιμο, ὄχι σκεῦος τυχαῖο, ἀλλὰ τέτοιο πού εἶδε ὁ Πέτρος νὰ κατεβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανό, πιασμένο ἀπὸ τὶς τέσσερες ἄκρες; Ἀλλὰ ἐκεῖνο κατεβαίνοντας στὴ γῆ, ἔδειξε ὅτι εἶχε πτηνὰ καὶ τετράποδα· ὁ Βασίλειος ὅμως πού βρῆκε τὴν ἄνοδο στὸν οὐρανό, παρουσίασε σ' ἐμᾶς λόγια ἐνδοξα καὶ παράδοξα. Καὶ ἐκεῖνο βέβαια τὸ σκεῦος φάνηκε γιὰ λίγο, καὶ ἀνασύρθηκε ἡ ἐμφάνισή του, ἀφοῦ ἀποκαλύφθηκε μόνο σὲ ἕναν· αὐτὸς ὅμως ἀνυψωμένος πολλὰ χρόνια, χορήγησε σὲ πολλοὺς τὴ χάρη τοῦ Πνεύματος. Γιὰ ἐκεῖνο τὸ σκεῦος ὁ Πέτρος ἄκουσε ἀπὸ τὸν οὐρανό, «Ἀπὸ ἐκεῖνα πού ἐγὼ καθάρισα, φάγε»· καὶ γι' αὐτὸν εἰπώθηκε σὲ ὅλους· «Αὐτὸν πού ἐγὼ ἀγίασα, καὶ σεῖς νὰ τὸν τιμήσετε».

Ποιὸς λοιπὸν δὲν θὰ ἐπαινοῦσε ἐκεῖνον πού δόξασε ὁ Πατέρας; ἢ ποιὸς δὲν θὰ τιμοῦσε ἐκεῖνον πού ἀγίασε ὁ Υἱός; Καὶ ποιὸς δὲν θὰ μακάριζε ἐκεῖνον πού μακάρισε τὸ σοφὸ καὶ νοερὸ καὶ σεβάσμιο Πνεῦμα;

Πωπῶ, πῶς εὐδόκησε ἡ ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ νὰ κατοικήσει μέσα του καὶ νὰ περπατήσῃ μέσα του! «Βρίσκω ἀνάπαυση, εἶπε ὁ Θεός, στὸν ταπεινὸ καὶ

ἤσυχον, καὶ σ' αὐτόν πού φοβᾶται τὰ λόγια μου». Ἔτσι ἡ Χάρη τοῦ πλημμύρισε τὸ νοῦ, μὲ ἐκεῖνα τὰ σεμνὰ καὶ ἀστείρευτα ρεύματα, ὥστε νὰ παρουσιάσει κόσμιους καὶ αὐτούς πού μολύνθηκαν μέσα στὰ ἁμαρτήματά τους, ὅπως καὶ αὐτούς πού βαπτίσθηκαν.

Γιὰ νὰ δείξει λοιπὸν ὁ Κύριος τὴν εὐσπλαχνία του καὶ σ' ἐμένα, ὅταν μοῦ δόθηκε ἀφορμή γιὰ νὰ προσφέρω ἐλεημοσύνη σὲ κάποια πόλη, ἄκουσα ὅταν βρέθηκα ἐκεῖ φωνὴ νὰ μοῦ λέει: «Σήκω, Ἐφραὶμ, καὶ φάγε νοήματα». Καὶ ἀφοῦ ἀπάντησα, εἶπα μὲ πολλὴ ἀγωνία: «Ἀπὸ ποῦ, Κύριε, νὰ φάω;». Καὶ μοῦ ἀπάντησε: «Νά, στὸν οἶκο μου, τὸ βασιλικὸ σκεῦος θά σοῦ προσφέρει τὸ φαγητό». Καὶ ἀφοῦ θαύμασα πολὺ γιὰ τὰ λεγόμενα, σηκώθηκα καὶ πῆγα στὸ ναὸ τοῦ Ὑψιστου, καὶ ἀφοῦ προχώρησα ἀθόρυβα στὸ προαύλιο καὶ ἔσκυψα ἀπὸ τὸν πόθο στὰ πρόθυρα, εἶδα στὰ ἅγια τῶν ἀγίων τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς νὰ εἶναι ἀπλωμένο λαμπρὰ μπροστὰ στὸ ποίμνιο, νὰ εἶναι ὀλόκληρο στολισμένο μὲ θεοπρεπῆ λόγια, καὶ τὰ μάτια ὄλων νὰ εἶναι στραμμένα σ' αὐτόν. Εἶδα τὸ λαὸ νὰ τρέφεται ἀπὸ αὐτόν μὲ πνεῦμα, καὶ τὴ χήρα καὶ τὸ ὄρφανὸ νὰ ἐλεεῖται πάρα πολὺ. Εἶδα ἐκεῖ νὰ κυλοῦν πρὸς αὐτόν τὰ δάκρυα σὰν ποτάμι, καὶ τὸ μαλλὶ τῆς ζωῆς νὰ λάμπει σὲ ὅλους σὰν χρυσάφι, καὶ τὸν ἴδιο τὸν ποιμένα νὰ στέλνει ψηλὰ μὲ τὰ φτερὰ τοῦ Πνεύματος δεήσεις καὶ νὰ κατεβάζει ἀπαντήσεις. Εἶδα τὴν Ἐκκλησία νὰ καλλωπίζεται ἀπὸ αὐτόν, καὶ τὴν ἀγαπημένη νὰ στολίζεται μὲ πολλὰ στολίδια. Εἶδα τὰ δόγματα τοῦ Παύλου, τὰ διδάγματα τῶν Προφητῶν, τὸ νόμο τῶν Εὐαγγελίων, τὸ φόβος τῶν μυστηρίων. Εἶδα ἐκεῖ τὸν ὠφέλιμο καὶ σωτήριο λόγο νὰ ὑψώνεται πιστὰ στὸν ἴδιο τὸν οὐρανό, καὶ γενικὰ ὅλη ἐκείνη τὴ Σύναξη νὰ λάμπει ἀπὸ τὶς ἀκτῖνες τῆς Χάρης. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ τόσο πολὺ προόδευαν στὴν εὐσέβεια, καθὼς ἀντλοῦσαν ἀπὸ τὸ ἐκλεκτὸ σκεῦος τῆς βασιλείας, ἀνύμνησα τὸν σοφὸ καὶ ἀγαθὸ Κύριο, ὁ ὅποῖος τόσο πολὺ δοξάζει ἐκείνους πού τὸν δοξάζουν.

Ύστερα λοιπόν από τὸ κήρυγμα, δόθηκε στὸν ἄνδρα πληροφορία γιὰ μένα ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, καὶ ἀφοῦ ἔστειλε καὶ κάλεσε ἐμένα τὸν τιποτένιο, ἀπευθύνθηκε σέ μένα διὰ μέσου τοῦ διερμηνέα, καὶ μέ ρώτησε: «Ἐσύ εἶσαι ὁ Ἐφραΐμ, ὁ ὁποῖος ἔσκυψες τέλεια τὸν τράχηλό σου καὶ σήκωσες τὸ ζυγὸ τοῦ σωτήριου λόγου;». Καὶ ἀφοῦ ἀπάντησα καὶ εἶπα, «ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἐφραΐμ, ὁ ὁποῖος ἄφησα τὸν ἑαυτό μου πίσω ἀπὸ τὸν οὐράνιο δρόμο». Καὶ ἀφοῦ με πλησίασε ὁ Θεόπνευστος αὐτός ἄνδρας, πρόσφερε σ' ἐμένα τὸ ἅγιο φίλημά του καὶ ἀφοῦ ἔστρωσε τραπέζι με τὰ φαγητὰ τῆς σοφῆς καὶ ἁγίας καὶ πιστῆς ψυχῆς του, ὄχι τραπέζι καρυκευμένο με φθαρτὰ φαγητὰ, ἀλλὰ γεμάτο με ἄφθαρτα νοήματα, ἔλεγε με ποιῆς δηλαδὴ καλὲς πράξεις μπορούμε νὰ δείξουμε τὴν τέλεια μετάνοιά μας στὸν Κύριο πῶς θὰ ἐμποδίσουμε τὶς ἐπιθέσεις τῶν ἁμαρτημάτων, καὶ πῶς θὰ κλείσουμε τὶς εἰσόδους τῶν παθημάτων· πῶς θὰ ἀποκτήσουμε τὴν ἀποστολικὴ ἀρετὴ, καὶ πῶς θὰ κάμψουμε τὸν ἀδωροδόκητο Κριτὴ. Καὶ ἀφοῦ ἔκλαψα, κραύγασα καὶ εἶπα: «Ἐσύ, πάτερ, φρούρησε ἐμένα τὸν πλαδαρὸ καὶ ράθυμο· ἐσύ ὁδήγησέ με στὸν ἴσιο δρόμο· ἐσύ φέρε σέ κατάνυξη τὴ σκληρὴ σὰν πέτρα καρδιά μου· διότι σ' ἐσένα με ἀνέθεσε ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων, γιὰ νὰ θεραπεύσεις τὴν ψυχὴ μου. Ἐσύ προσόρμισε τὸ σκάφος τῆς ψυχῆς μου στὸ ἤσυχο λιμάνι».

Καὶ πρόσεξε τὴ φροντίδα τοῦ καλοῦ διδασκάλου, ἀπὸ ποῦ δηλαδὴ ἄδραξε τὸ παράδειγμα τῆς ἀρετῆς μου. Κράτησε σφιχτὰ, γιὰ νὰ τὸ πῶ ἔτσι, τὸ ραβδί τοῦ σώματος, καὶ ἀφοῦ μάδησε τὴ συνήθεια τῶν ἀνόητων παθῶν, ἀφαίρεσε τὰ λέπια μου, δηλαδὴ τὴν ἀδυναμία τῶν ματιῶν μου· καὶ ἀφοῦ ἐλάττωσε τὴν ὠχρότητα καὶ ἀνωριμότητα τοῦ λόγου, με πῆρε με τὸ ζῆλο καὶ με βύθισε στὰ βάθη τῶν διδαγμάτων του. Τότε τὰ σπλάχνα μου πόθησαν πολὺ νὰ συνθέσουν τὸν ἔπαινο τῶν Σαράντα Μαρτύρων· διότι ὁ ἐκλεκτός πληροφορήσε τὰ αὐτιά μου γιὰ κάθε πράξη τῆς καρτερίας τους· πῶς δηλαδὴ προτίμησαν νὰ πεθάνουν γιὰ τὸν Χριστό, καὶ πόσους κινδύνους περιφρόνησαν, γιὰ νὰ Τὸν

κερδίσουν, καὶ πόσοι ἦταν οἱ ἅγιοι ὡς πρὸς τὸν ἀριθμό· καὶ ἐξιστοροῦσε τὰ ὑπόλοιπα κατορθώματα τῆς εὐσέβειάς τους.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ πιστὸς ἀρχιερέας μᾶς ἔκανε ἄξιους γιὰ μιὰ τέτοια λαμπρὴ ἐργασία, ἀφοῦ ἀφήσουμε τοὺς ἐπαίνους αὐτῶν τῶν τροπαιοῦχων καλλινίκων ἀνδρῶν γιὰ ἄλλη διήγηση, ἅς μακαρίσουμε αὐτόν, τὸν ὄσιο τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἄνδρα πού εἶχε τὸν ἴδιο ζῆλο καὶ τὴν ἴδια τιμὴ μ' αὐτοῦς. Διότι, ὅπως οἱ Ἅγιοι ἀντιστάθηκαν μὲ ἀνδρεία στὸν τύραννο Λικίνιο καὶ στὸν ἄρχοντα Δούκα, ἔτσι καὶ ὁ Ὅσιος ἀντιπαρατάχθηκε στὸν Οὐάλη καὶ στὸν Ἄρειο καὶ στὸν ἀλαζονικὸ ἑπαρχο. Ἐκεῖνοι οἱ Ἅγιοι ξερίζωσαν τὰ ἀγκάθια τῆς πλάνης, καὶ αὐτὸς ξερίζωσε τὰ τριβόλια τῆς αἰρετικῆς μανίας. Ἐκεῖνοι διέλυσαν τὰ ἀγωνίσματα τοῦ Λικίνιου, καὶ αὐτὸς κατέργησε τὰ προστάγματα τοῦ Οὐάλη. Ἐκεῖνοι κατέργησαν τὶς προσταγές τοῦ Δούκα, καὶ αὐτὸς καταντρόπιασε τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ἄρειου. Ἐκεῖνοι διέλυσαν τὴν ἀλαζονεῖα τοῦ ἄρχοντα, καὶ αὐτὸς τσάκισε τὴ μανία τοῦ ἑπαρχο Μόδεστου.

Ἀφοῦ λοιπὸν ὀπλίσθηκε ἀπὸ τὴν ἄθλησὴ τους μὲ κεντρί, ὅπως ὁ Φινεές, τρύπησε τὶς γλῶσσες πού ἔφυγαν μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ ποθοῦσε πολὺ ἔντονα νὰ πιεῖ τὸ ποτήρι τοῦ μαρτυρίου καὶ βιαζόνταν νὰ στήσει τρόπαιο μὲ τὸ μαρτύριό του. Οἱ Μάρτυρες, χάρη στὴν πίστη τους στὸν Χριστό, σήκωσαν ἐπάνω τους ὅλη μαζὶ τὴ θλίψη καὶ τὴν ὑπέ-μειναν μὲ γενναιότητα· ὁ Βασίλειος ἐπίσης, χάρη στὴν ἐλπίδα του στὸν Χριστό, ὑπέφερε μὲ ἀνδρεία τὴ χιονοθύελλα τῶν πειρασμῶν. Ἐκεῖνοι πέταξαν τοὺς χιτῶνες τους καὶ πρόσφεραν τὰ μέλη τους στὰ βασανιστήρια· καὶ αὐτὸς βιάζονταν νὰ πετάξει ἀπὸ πάνω του ἀκόμη καὶ τὸ κουρέλι πού εἶχε γύρω ἀπὸ τὸν τράχηλό του καὶ τὸ σῶμα. Ἐκεῖνοι στὴ λίμνη τράβηξαν πρὸς τὸν ἑαυτὸ τους αὐτόν πού πλανιόταν στὴν ἀσέβεια καὶ τὸν ἔκαναν ἄξιο γιὰ τὴ δόξα· αὐτὸς ἐπίσης βαφτίζοντας τοὺς ἄπιστους στὴν κολυμβήθρα, ἔγινε γι' αὐτοὺς πρόξενος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἐκεῖνοι μέσα στὰ νερά, φλεγόμενοι ἀπὸ τὸν πόθο,

εἶδαν τὸ φῶς μαζί με τὰ στεφάνια πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους· καὶ αὐτός πυρπολούμενος ἀπὸ τὰ δόγματα τῆς Ἁγίας Τριάδας, πήρε τὰ βραβεῖα γιὰ τὸν ἀγώνα του ἐνάντιον τῶν κακοδόξων.

Πόσες πανουργίες μεταχειρίσθηκε ὁ πονηρὸς Βελίαρ γιὰ νὰ χωρίσει τὸν Βασίλειο ἀπὸ τὴν οὐράνια βασιλεία! Ἐξόργισε βασιλιάδες, ἄρχοντες καὶ ὄχλους, ἀλλὰ ὁ Βασίλειος ἔγινε βάση τῶν πιστῶν. Ἐξαγρίωσε ὅλες τὶς καταγιγίδες του, ἀλλὰ δὲν τάραξε διόλου τὸν σοφὸ ἔμπορο. Προκάλεσε θύελλα με τοὺς βοηθούς του, δηλαδὴ με τὶς αἱρέσεις, ἀλλὰ ἡ τέχνη τοῦ κυβερνήτη ἀποδεικνύονταν περισσότερο. Ξεσήκωσε τρικυμίες ἐνάντιον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ βυθίσει τὸ πλοῖο τῆς πίστες τοῦ Βασιλείου. Τὸν πολέμησε με αἰρετικά λόγια, ἀλλὰ ἀμέσως τραυματίζονταν ἀπὸ τὰ δόγματα τῆς Θεολογίας. Ἐξόπλισε ἐναντίον του τὸν Ἄρειο, ὅπως τὸν Γολιάθ, ἀλλὰ χτυπιόταν ἀπ' αὐτόν, σὰν με σφενδόνη, με τὰ τρία λιθάρια τῆς πίστες. Ἐπιτέθηκε με ὀρμὴ στὸν πύργο του με τοὺς ἀνέμους τῆς κακοδοξίας — ἄνεμοι δηλαδὴ ἦταν οἱ λόγοι τῶν ἀσεβῶν— ἀλλὰ δὲν τὸν ἔπεισαν, διότι εἶχε ὀχυρωθεῖ με τὰ τρία ἀπόρθητα τείχη τῆς ἄχραντης Τριάδας. Ἐκτόξευσε τὰ βέλη τῆς πολυθείας, ἀλλὰ ἀμέσως τράπηκε σὲ φυγὴ ἀπὸ τὴ μονοθεΐα. Ἐρχονταν στρατεύματα σκυλιῶν πού γαύγιζαν, ἀλλὰ με τὴ ράβδο τοῦ σταυροῦ τὰ τραυμάτιζε. Οἱ λύκοι φοροῦσαν πάλι τὸ δέρμα τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀμέσως ἔλεγγε τὴν ὑποκρισία τους. Βιαζόταν ἡ ἀδικία νὰ τὸν τaráξει, ἀλλὰ ἀμέσως νικιόταν ἀπὸ τὴ δικαιοσύνη τοῦ ἀνδρός. Φιλονεικοῦσαν οἱ ἄπιστοι νὰ μιμηθοῦν τὴν πίστη καὶ τὴ διδασκαλία του, ἀλλὰ ἀμέσως διακηρυσσόταν ἡ κακόπιστη καὶ ἀσεβῆς γνώμη τους. Μεταχειρίζονταν κολακεῖες γιὰ νὰ ἀποκτήσουν τὴν παρρησία του, ἀλλὰ ἀμέσως ἀποκαλυπτόταν ἡ ἀφροσύνη τους.

Ἐπειδὴ δηλαδὴ γνωρίζουν καὶ οἱ ἔχθροι νὰ σέβονται καὶ νὰ τιμοῦν τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν ἀνδρεία, ὅταν τὸ παιδί τοῦ τυράννου βασανιζόταν ἀπὸ φοβερὴ ἄρρώστια, παρακαλοῦσαν τὸν ἄνδρα νὰ προσευχηθεῖ γι' αὐτό· ἐκεῖνος ὅμως

πρότεινε, λέγοντας: «Θὰ προσευχηθῶ, ἂν μοῦ τὸ δώσεις νὰ τὸ ὀδηγήσω στὴν ἀψεγάδιαστη πίστη καὶ νὰ τὸ ἀπαλλάξω ἀπὸ κάθε δυσσέβεια τῶν μαθημάτων τοῦ Ἀρείου»· καὶ ὅταν ὁ πατέρας συμφώνησε, ἀμέσως ὁ Βασίλειος ἔγινε μεσολαβητὴς γιὰ τὸν ἐπίγειο βασιλιὰ πρὸς τὸν οὐράνιο· προσκόμιζε τὴν ὑπόσχεση τοῦ ἄνδρα, καὶ ἔφερνε σ' αὐτόν τὴ θεραπεία τοῦ παιδιοῦ του.

Μόλις λοιπὸν εἶδαν τὰ φίδια νὰ ἔχει σωθεῖ τὸ παιδί, ξανὰ ἔβλαψαν ὑπουλα τὴ θέληση τοῦ ἀνόητου βασιλιᾶ, καὶ ἀφοῦ πῆραν τὸ γιό του, τὸν βάφτισαν μὲ νερό, ὄχι ὅμως μὲ Πνεῦμα. Δίδασκαν νὰ ἀρνηθεῖ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐξωτερικὰ ντύνοντας καὶ ἐσωτερικὰ ξεντύνοντας· ἐξωτερικὰ ντύνει τὸν Χριστὸ καὶ ἐσωτερικὰ τὸν ξεσχίζει. Γι' αὐτὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο ἀφαίρεσε τὸ πνεῦμα τοῦ δύστυχου παιδιοῦ, κηρύττοντας τὴν ἀχαριστία τους.

Αὐτὰ δὲν εἶναι δευτερότερα ἀπὸ τὰ καταπληκτικὰ ἔργα τοῦ Ἡλία, καὶ δὲν εἶναι κατώτερα ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Ἑλισσαίου. Ὅπως ἐκεῖνοι ἐπανέφεραν στὴ ζωὴ τοὺς νεκρούς, ἔτσι καὶ ὁ πιστὸς Βασίλειος μὲ τὴν προσευχὴ του ἄρπαξε ἀπὸ τὸ θάνατο τὸ παιδί ποὺ ἐπρόκειτο νὰ πεθάνει. Καὶ ὅπως ἐπίσης ὁ Πέτρος τὸν Ἀνανία καὶ τὴ Σαπφείρα, ποὺ ἔκλεψαν, τοὺς θανάτωσε, ἔτσι καὶ ὁ Βασίλειος, κατέχοντας τὴ θέση τοῦ Πέτρου, καὶ συγχρόνως μετέχοντας στὴν παρρησία ἐκείνου, ἔλεγε τὸν Οὐάλη, ποὺ ἀθέτησε τὴν ὑπόσχεσή του, καὶ θανάτωσε τὸ γιό του. Ἀπὸ τὸ γεγονὸς αὐτὸ κυρίευσε πολλὴ λύπη καὶ ἀμηχανία τοὺς ἐλεεινοὺς καὶ ἐκεῖνο τὸν ἄπιστο βασιλιά.

Καὶ ποιὸς θὰ μπορέσει νὰ διηγηθεῖ ἀντάξια τὸ πλῆθος τῶν θαυμάτων, ποὺ παρουσίασε ὁ μακάριος καὶ πιστὸς Βασίλειος, μέσα στὰ ἴδια τὰ γεγονότα; Ἐπειδὴ λοιπὸν εἴμαστε ἀδύνατοι νὰ ἐξηγήσουμε τὰ τόσα πολλὰ κατορθώματα τοῦ ἄνδρα, παραλείποντας ὅλα, καὶ ἀναφέροντας ἓνα, ἃς δείξουμε πῶς καὶ τὰ ἀναίσθητα συμμαχοῦσαν μὲ τὸν ἄνδρα. Ἐπειδὴ δηλαδὴ τὰ γεννήματα τῆς ὀχιάς μεταχειρίζονταν κάθε τρόπο νὰ φονεύσουν τὸν δίκαιο, διότι συνεχῶς

πολεμοῦνταν μὲ τὰ λόγια ἐκείνου καὶ συγχρόνως μὲ τὰ θαύματά του, σὰν μὲ βέλη, προσῆλθαν στὸ βασιλιά ζητώντας νὰ τὸν ἀρπάξει καὶ νὰ τὸν ἐξορίσει: «Εἶναι ἀνυπόφορος, εἶπαν, ἀκόμη καὶ νὰ τὸν βλέπουμε· διότι ἐναντιώνεται πάρα πολὺ σ' ἐμᾶς μὲ τὰ λόγια του· γι' αὐτό εἶναι ἀδύνατο, βασιλιά, νὰ προοδεύσει ἡ δική μας πίστη, ὅσο αὐτός εἶναι παρών».

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ βασιλιάς παρασύρθηκε ἀπὸ τὰ λόγια τους, ἀποφάσισε νὰ ἐξορισθεῖ αὐτός· ἡ γραφίδα ὅμως ἀμέσως, ἐπειδὴ δὲν ἄντεξε νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν παράνομη ἀπόφαση, συντρίφθηκε ἀπὸ μόνη της, διδάσκοντας στὸν ἀνόητο πόσο μεγάλη ἀσέβεια θέλει νὰ διαπράξει στὸ δοῦλο τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος κήρυττε μία θεότητα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἀποδείκνυε ἐντελῶς μὲ σοφία ὅτι εἶναι σκυλιὰ λυσσασμένα ἐκεῖνοι πού φρονοῦσαν ἢ ὁμολογοῦσαν τὴ διαίρεση. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἀντιλαμβάνονταν ὁ ἀναισθητότερος ἀπὸ τὴν ἄψυχη γραφίδα, ὁ ὁποῖος ἦταν γιὸς τῆς πλάνης, πῆρε καὶ δεύτερη γραφίδα γιὰ νὰ ὑπογράψῃ καὶ νὰ ἀποτελειώσῃ τὴν πονηρὴ ἐπιθυμία του. Εἶδε ὅμως καὶ αὐτὴ τὴ γραφίδα νὰ θραύεται καὶ νὰ μὴ δέχεται νὰ συμμετάσχει στὸ κακὸ πού ἔσπευδε νὰ διαπράξῃ. «Γιατί σπεύδεις, βασιλιά, νὰ ἐξορίσεις σὲ ξένη χώρα αὐτόν πού ἔχει ἔνοικο μέσα του Ἐκεῖνον πού γεμίζει τὰ πάντα; Γιατί θέλεις νὰ ἐξοντώσεις αὐτόν πού εἶναι σὲ ὅλα ἀδιάβλητος; Γιατί διώχνεις ἀπὸ τὴν πόλη τὸν οὐρανοπολίτη; Ἄν μάλιστα πάρεις καὶ τρίτη γραφίδα, θὰ τὴν δεῖς νὰ κομματιάζεται καὶ νὰ μὴ δέχεται κι αὐτὴ νὰ συνεργεῖ», πράγμα πού τελικὰ ἔγινε.

Τότε διακηρύχθηκε φανερὰ σὲ ὅλους ἡ νίκη καὶ τὸ λαμπρὸ τρόπαιο τοῦ ἀκατανίκητου ἀνδρα. Οἱ τρεῖς γραφίδες ἔγιναν ὑπερασπιστὲς αὐτοῦ πού κήρυττε τὴν ὁμοούσια Τριάδα. Τὸ χέρι ἔσπευδε νὰ βγάλῃ τὴν ἀπόφαση, οἱ γραφίδες ἀποδείκνυαν ὅτι αὐτὴ εἶναι ἀδίκη. Τὸ χέρι βιαζόταν νὰ δώσῃ πονηρὴ ψῆφο, οἱ γραφίδες ἐμπόδιζαν τὴν ἀνωφελεῆ βιασύνη. Καὶ ὅπως τὸ ραβδί τοῦ Μωυσῆ ντρόπιαζε ὅλους τοὺς γητευτὲς καὶ τοὺς ὑπόλοιπους

μάγους τῆς Αἰγύπτου, ἔτσι καὶ οἱ γραφίδες κατάργησαν ἀμέσως τὴν ἀπόφαση τῶν ἀσεβῶν καὶ τῶν παιδιῶν τοῦ σκότους.

Τῶς νὰ σὲ μακαρίσουμε, πάτερ Βασίλειε, ἐσένα πού μὲ τὸ κεντρὶ τῆς ἀλήθειας κεντρίζεις καὶ διώχνεις τὴν πλάνη· ἐσένα πού ἀναχωρεῖς συνετὰ μαζὶ μὲ τὶς μέλισσες καὶ κατασκηνώνεις στὸ λιβάδι τῶν Θεόπνευστων Γραφῶν, καὶ ἀπὸ κεῖ ἀνθολογεῖς γιὰ μᾶς ἄνθη προφητικά, δροσιὰ ἀποστολική, ζωὴ εὐαγγελική· ἐσένα πού διαρκῶς κάθεσαι στὶς κυψέλες τῶν ἀρετῶν, καὶ ἀπ' αὐτές κατασκευάζεις γιὰ μᾶς τὴ Θεία πρόπολη· ἐσένα πού παρήγαγες σοφά, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ μέλι τῆς Θείας καὶ ἀψεγάδιαστης πίστεως· ἐσένα πού μᾶς διδάσκεις νὰ καταφρονοῦμε τὶς πονηρὲς σφήκες καὶ νὰ κατευθύνουμε τὸ πέταγμα στὸν ἴδιο τὸν οὐρανό· ἐσένα πού κραύγασες ὅπως ὁ Δαβίδ, «εἶναι γλυκὰ τὰ λόγια σου στὸ λάρυγγά μου, εἶναι γλυκύτερα ἀπὸ τὸ μέλι στὸ στόμα μου»!

Πιστὲ Βασίλειε, ἔγινες δεκτὸς ὅπως ὁ Ἄβελ, μεταφέρθηκες στὸν οὐρανό ὅπως ὁ Ἐνώχ, σώθηκες ὅπως ὁ Νῶε, ὀνομάσθηκες φίλος τοῦ Θεοῦ ὅπως ὁ Ἄβραάμ, προσφέρθηκες θυσία στὸν Θεὸ ὅπως ὁ Ἰσαάκ, ὑπέφερες πειρασμοὺς μὲ γενναιότητα ὅπως ὁ Ἰακώβ, καὶ δοξάσθηκες πολὺ ὅπως ὁ Ἰωσήφ. Βύθισες μὲ τὴ ράβδο τοῦ σταυροῦ τὸν δεύτερο Φαραῶ, ὅπως ὁ Μωυσῆς, κόβοντας τὴ θάλασσα τῶν παθῶν, ἀναδείχθηκες ἀρχιερέας τοῦ Κυρίου ὅπως ὁ Ἄαρών, ἔτρεψες σὲ φυγὴ τοὺς ἐχθροὺς ὅπως ὁ Ἰησοῦς ὁ γιὸς τοῦ Ναυῆ, ἀξιώθηκες νὰ δεχθεῖς τὴ Χάρη, ἐπειδὴ ἔδειξες ζῆλο ὅπως ὁ Φινεὲς, ὑψώθηκες ὅπως ὁ Σαμουὴλ, διαφυλάχθηκες ὅπως ὁ Δαβίδ, ἀρπάχθηκες στὸν οὐρανό ὅπως ὁ Ἥλιος, ἀξιώθηκες διπλὴ χάρη ὅπως ὁ Ἐλισσαῖος. Καθαρίσθηκες μὲ τὴ νοητὴ φωτιὰ ὅπως ὁ Ἡσαΐας καὶ ἀγιάσθηκες ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῆς μητέρας σου ὅπως ὁ Ἱερεμίας. Εἶδες, ὅπως ὁ Ἰεζεκιήλ, ἔκεινον πού κάθεσαι ἐπάνω στὰ Χερουβεὶμ, φίμωσες, ὅπως ὁ Δανιήλ, τὰ στόματα τῶν λιονταριῶν, καὶ ὅπως οἱ Τρεῖς Παῖδες καταπάτησες ἐντελῶς τὴ

φλόγα τῶν ἐχθρῶν. Κήρυξες ὅπως ὁ Πέτρος, δίδαξες ὅπως ὁ Παῦλος, ὁμολόγησες ὅπως ὁ Θωμᾶς ὅτι Ἐκεῖνος εἶναι ὁ Θεός, Αὐτός πού ἔπαθε γιά μᾶς. Ἐσύ Θεολόγησες ὅπως ὁ Ματθαῖος, ὁ Μάρκος, ὁ Λουκᾶς καί ὁ Ἰωάννης· καί ὅπως οἱ Ἀπόστολοι, δίδαξες τοὺς ἄνομους, ἐπέστρεψες τοὺς ἀσεβεῖς, εὐαρέστησες στὸν Θεό.

Μεσίτευε γιά μένα τὸν πολὺ ἐλεεινό, καὶ ἐπανάφερέ με στήν εὐθεία ὁδὸ μὲ τὶς πρεσβεῖες σου, πάτερ· ἐσύ ὁ ἀνδρεῖος ἐμένα τὸν χαῦνο, ὁ ἀγωνιστής τὸν ὀκνηρό, ὁ πρόθυμος τὸν ράθυμο, ὁ σοφὸς τὸν ἀνόητο· ἐσύ πού θησαύρισες γιά τὸν ἑαυτό σου τὸ θησαυρὸ τῶν ἀρετῶν, ἐμένα τὸν στερημένο ἀπὸ κάθε καλό· διότι ἐσένα δόξασε ὁ Πατέρας τῆς εὐσπλαχνίας, καὶ ἐσένα μακάρισε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ· ἐσένα σὲ καθιέρωσε ναὸ ἅγιο τὸ Ἅγιο Πνεῦμα· στὸ Ὅποῖο πρέπει ἡ δόξα, ἡ ἐξουσία, ἡ μεγαλοπρέπεια, στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

Πηγή: Ἱερά Μονή Αγίου Ἰωάννου Καρέα

Επιμέλεια: π. Στέφανος Κωστόπουλος

(Καθεδρικός Ἱερός Ναός Αγίας Τριάδος Βύρωνος)